

LEKCJA DLA KLAS 4–8**Temat:** „Dziecięce prawa to ważna sprawa”**Czas:** 45 minut**Cele ogólne:**

- Rozwijanie świadomości praw dziecka i ich znaczenia w codziennym życiu.
- Uświadomienie związku między prawami a odpowiedzialnością.
- Wzmacnianie umiejętności współpracy, wyrażania opinii, empatii.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- rozpoznaje i interpretuje prawa dziecka w praktyce,
- rozumie, że prawa obowiązują każde dziecko, w tym osoby z niepełnosprawnościami,
- potrafi argumentować, co oznacza „prawo do bycia sobą”,
- potrafi współpracować w zespole, przygotowując prezentację / scenkę / plakat.

Realizowane obszary podstawy programowej:

WOS VIII.1, WOS VIII.2, WOS VIII.4, JP IV.1, ET.III.3

Temat: „Dziecięce prawa to ważna sprawa”.

- **WOS VIII.1** – Uczeń wyjaśnia, czym są prawa człowieka i prawa dziecka.
- **WOS VIII.2** – Uczeń zna treść Konwencji o prawach dziecka i jej znaczenie.
- **WOS VIII.4** – Uczeń wskazuje instytucje chroniące prawa dziecka.
- **JP IV.1** – Uczeń rozumie i interpretuje teksty o charakterze społecznym; formułuje opinie.
- **ET.III.3** – Uczeń rozumie wartość szacunku, empatii i poszanowania praw innych ludzi.

Przebieg lekcji:

Etap	Czas	Co się dzieje	Materiały
1. Gra ruchowa „Ustaw się!”	5 min	Nauczyciel mówi różne sytuacje (np. „Dziecko ma prawo do nauki”, „Dziecko może być wyśmiewane za wygląd”). Uczniowie ustawiają się po jednej stronie sali, jeśli uważają, że to prawo , po drugiej – jeśli to naruszenie prawa . Krótkie komentarze po każdym przykładzie.	brak
2. Informacje o prawach dzieci	5 min	Poinformowanie dzieci czym są prawa dziecka, ćwiczenia z chmurkami. Pokazujemy dzieciom różne prawa i pytamy z czym się kojarzą, tłumaczymy poszczególne prawa dziecka.	(załącznik 1 do scenariusza zajęć) karty różnorodności do pobrania na stronie internetowej www.fundacjaavalon.pl
2. Projekcja spotu	3 min	Oglądanie filmu „Na scenie życia każde dziecko ma prawo być sobą”.	ekran
3. Dyskusja w parach / metoda „Myśl – Para – Dziel się”	12 min	Etap 1: uczniowie indywidualnie zapisują odpowiedź na pytanie: „Co znaczy, że dziecko ma prawo być sobą?” Etap 2: rozmawiają w parach. Etap 3: kilka par prezentuje swoje przemyślenia.	karteczki
4. Gra „Karty praw i obowiązków”	10 min	Każda grupa dostaje zestaw kart z różnymi sytuacjami (np. dziecko w szpitalu, dziecko z niepełnosprawnością w szkole, dziecko w internecie). Zadanie: przyporządkuj odpowiednie prawo i obowiązek. Po wykonaniu grupy uzasadniają swoje wybory.	zestaw kart do pobrania na stronie www.fundacjaavalon.pl
5. Mini-teatr / scenki improwizowane „Scena życia”	15–20 min	Grupy wybierają jedno prawo i tworzą krótką improwizację teatralną (2–3 minuty), która pokazuje to prawo w praktyce. Każda scenka musi zawierać	kartki, rekwizyty

		konflikt i jego rozwiązanie (np. uczeń wyśmiewany – prawo do szacunku; dziecko na wózku – prawo do nauki bez barier/ dostępności).	
6. Podsumowanie – „Mural praw dziecka”	10 min	Na dużym arkuszu papieru uczniowie piszą kolorowymi markerami zdania zaczynające się od: „Mam prawo do...”, „Mój obowiązek to...”. Mural można powiesić w szkole.	arkusz A1, markery
7. Ewaluacja emocjonalna – „Walizka, kosz, kieszeń”	5 min	Uczniowie wybierają, co zabierają z lekcji (walizka – co ważne), co odrzucają (kosz – co im się nie podobało), co zachowają do przemyślenia (kieszeń). Krótka runda wypowiedzi.	kartki z ikonami

Dodatkowe materiały:

- Karty sytuacyjne (do gry).
- Duży arkusz papieru (mural).
- Kolorowe karteczki i markery.
- Scenariusze przykładowych scenek.

Wersja dla nauczyciela:

Etap	Cele szczegółowe	Metody	Formy pracy	Materiały	Czas
1. Aktywne wprowadzenie	Uczeń rozpoznaje przykłady praw i naruszeń	gra ruchowa, dyskusja	zbiorowa	brak	5 min
2. Konwencja praw dziecka	Uczeń zapoznaje się z prawami dziecka	wprowadzenie	zbiorowa	brak	3-5 min

3. Projekcja spotu	Rozpoznaje prawa dziecka w filmie	pokaz	zbiorowa	film	3 min
4. Refleksja „Myśl – Para – Dziel się”	Uczeń wyraża własne zdanie	rozmowa w parach	indywidualna / w parach	karteczki	12 min
5. Gra „Karty praw”	Uczeń łączy sytuacje z odpowiednimi prawami	gra dydaktyczna	grupowa	karty	10 min
6. Scenki teatralne	Uczeń współpracuje i prezentuje wiedzę	drama, improwizacja	grupowa	kartki, rekwizyty	15–20 min
7. Podsumowanie i mural	Uczeń utrwala wiedzę i tworzy wspólne dzieło	metoda plakatu	zbiorowa	arkusz, markery	10 min
8. Ewaluacja	Uczeń reflektuje nad lekcją	zabawa ewaluacyjna	indywidualna	ikony (walizka, kosz, kieszeń)	5 min

Efekty lekcji:

- uczniowie działają, tworzą, grają, dyskutują,
- pojawia się ruch, emocje i współpraca,
- treści o niepełnosprawności, równości i dostępności są organicznie wplecione w działania (nie jako dodatek, ale naturalny kontekst).

Załącznik nr 1 do scenariuszy zajęć**Czym jest Konwencja o prawach dziecka?**

To międzynarodowy dokument, który określa prawa wszystkich dzieci na świecie.

Została przyjęta przez **Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 roku**.

Polska była jednym z pierwszych państw, które ją podpisały (w 1991 r. weszła w życie w Polsce).

1. Dlaczego Konwencja jest ważna?

Bo po raz pierwszy w historii uznano, że **dziecko to pełnoprawny człowiek**, który ma nie tylko obowiązki, ale przede wszystkim **prawa** – i że dorośli (rodzice, szkoła, państwo) są zobowiązani ich przestrzegać.

2. Ile jest praw dziecka?

Konwencja zawiera **54 artykuły**, które mówią o różnych prawach dziecka – osobistych, socjalnych, kulturalnych i politycznych.

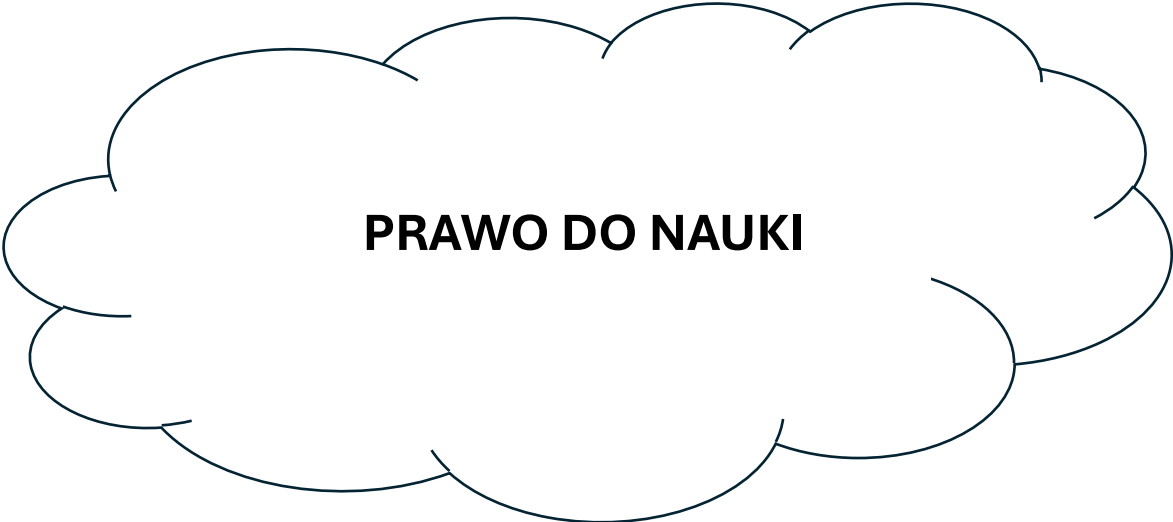
Nie mówi się o „liczbie praw” w sensie konkretnych punktów, tylko o grupach praw.

3. Najważniejsze grupy praw dziecka:

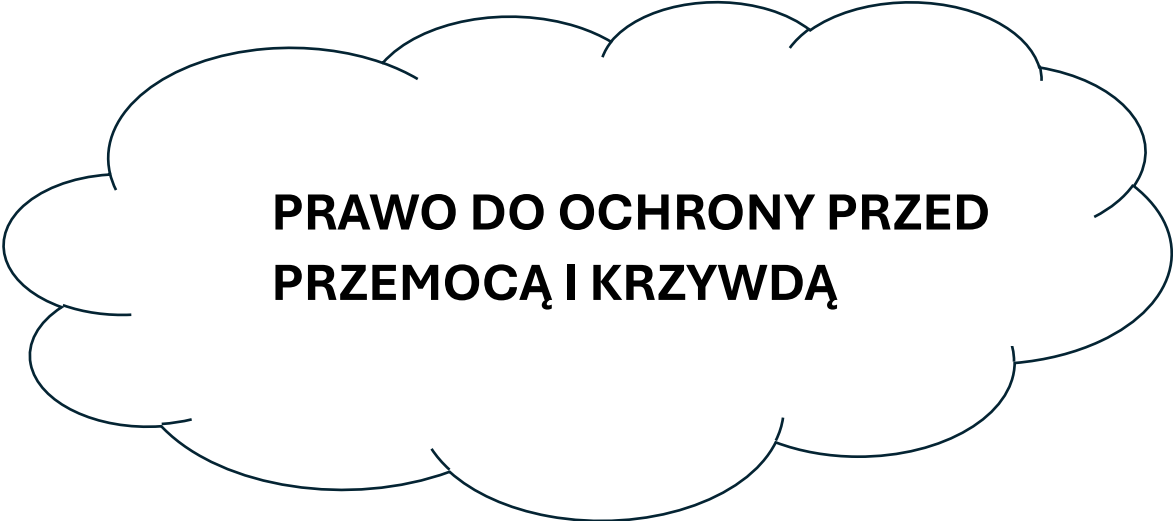
Możesz je łatwo zapamiętać i przekazać uczniom w prosty sposób:

- **Prawo do życia i rozwoju** – każde dziecko ma prawo do życia, zdrowia, nauki i wszechstronnego rozwoju.
- **Prawo do tożsamości** – prawo do imienia, nazwiska, obywatelstwa, znajomości rodziców.
- **Prawo do miłości i opieki** – dzieci mają prawo wychowywać się w atmosferze miłości i bezpieczeństwa.

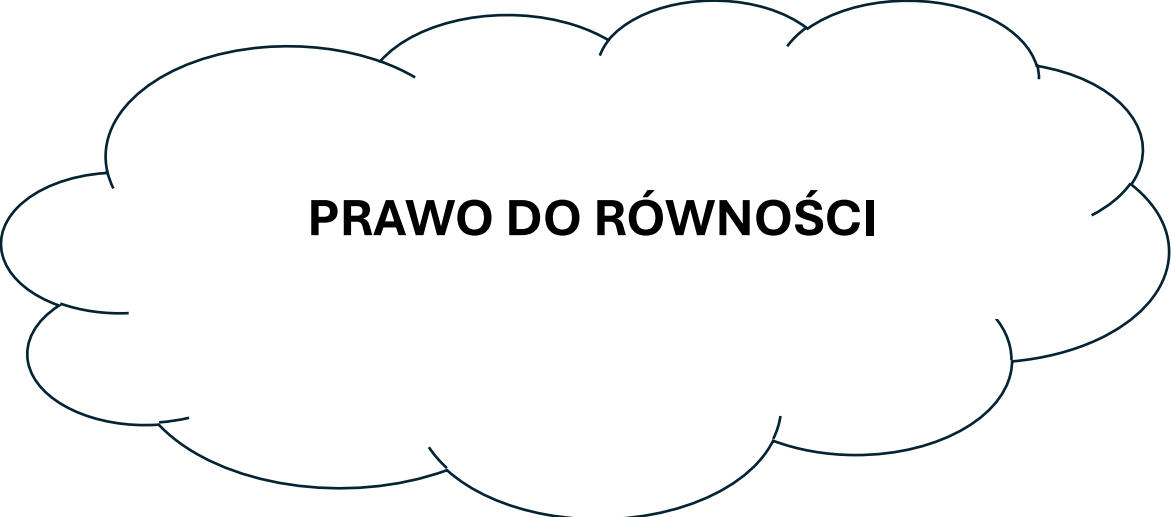
- **Prawo do nauki** – każde dziecko ma prawo chodzić do szkoły i rozwijać swoje talenty.
- **Prawo do wyrażania własnego zdania** – dziecko ma prawo być wysłuchane w sprawach, które go dotyczą.
- **Prawo do ochrony przed przemocą i krzywdą** – ochrona przed biciem, wykorzystywaniem, zaniedbaniem.
- **Prawo do równości** – każde dziecko ma takie same prawa, niezależnie od koloru skóry, pochodzenia, płci, języka czy religii.

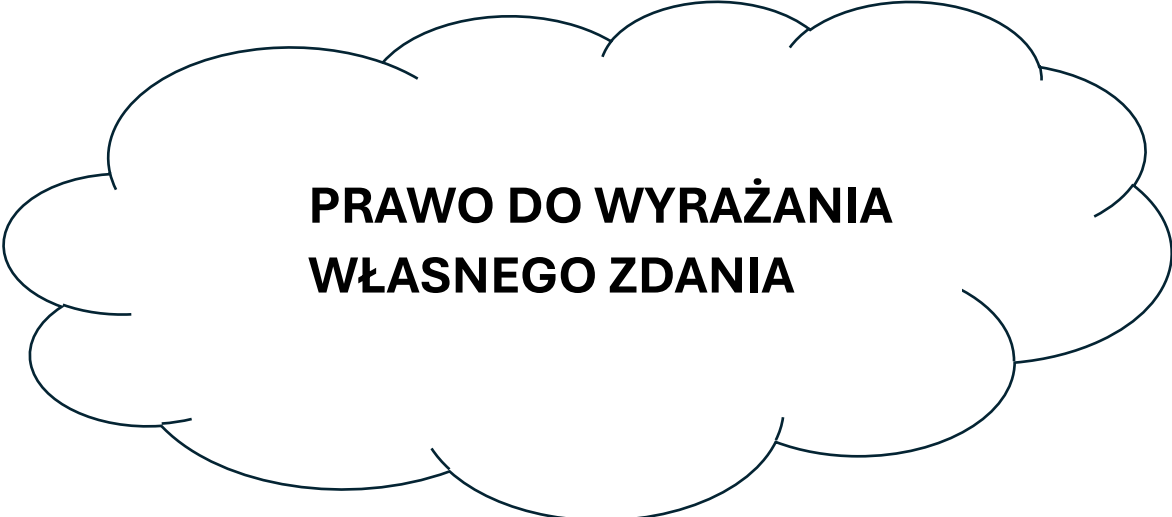
PRAWO DO NAUKI

**PRAWO DO OCHRONY PRZED
PRZEMOCĄ I KRZYWDĄ**

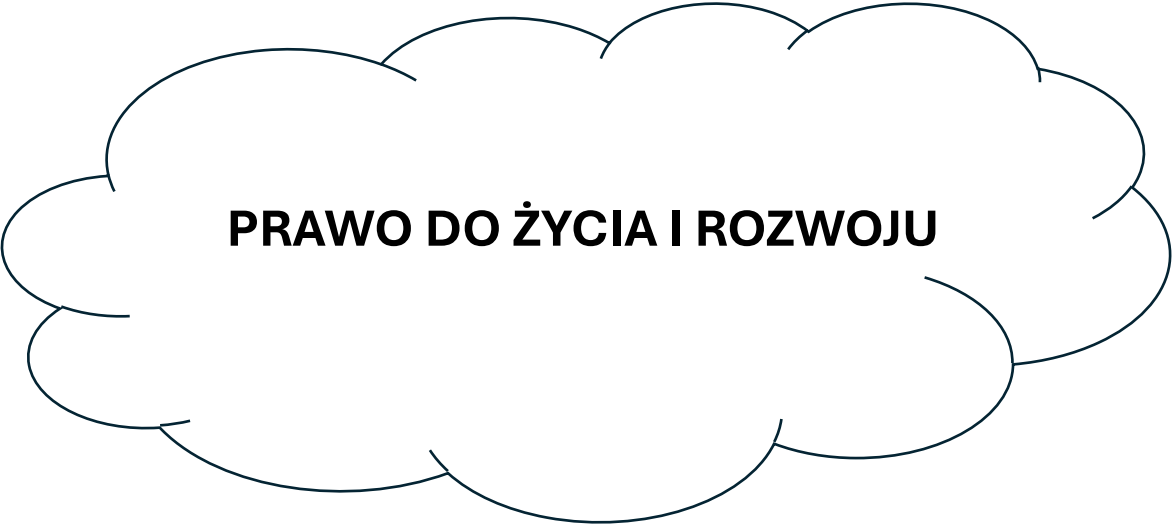
PRAWO DO RÓWNOŚCI

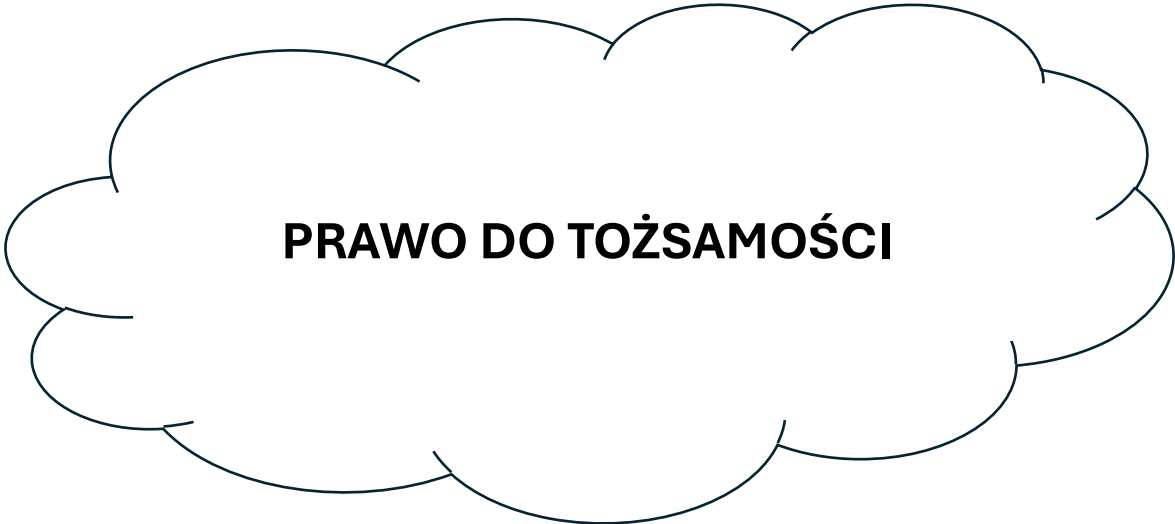
**PRAWO DO WYRAŻANIA
WŁASNEGO ZDANIA**

PRAWO DO MIŁOŚCI I OPIEKI

PRAWO DO ŻYCIA I ROZWOJU

PRAWO DO TOŻSAMOŚCI